

กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา : โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี*

THE BEST PRACTICES DEVELOPMENT PROCESS OF SCHOOL INTERNAL QUALITY ASSURANCE: UTTARADIT DARUNI SCHOOL

เกศรินทร์ ลินราช

Kedsarin Linrat

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

Uttaradit Rajabhat University

E-mail: jankedsarin@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และออกแบบกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร นักวิชาการการศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี และ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมทั้งสิ้น 27 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้แก่ 1) มีการศึกษาและเตรียมการ 2) มีการวางแผนประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 3) มีการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาไปใช้ 4) มีการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา 5) มีการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพการศึกษา 6) การเตรียมรับการประเมินภายนอก และ 2. การออกแบบกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี โดยยึดหลักปฏิบัติงานตามกระบวนการ PDCA โดยใช้ UDN MODEL ดำเนินงานใน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การนำองค์กร กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ 2) การวางแผน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำแนวทางการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 3) การดำเนินงานแผน

* Received May 6, 2022; Revised June 16, 2022; Accepted July 12, 2022

แต่งตั้งคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สร้างคู่มือประกอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน ประชุมชี้แจงให้กับบุคลากรในโรงเรียน จัดทำข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศของโรงเรียน 4) การติดตามและประเมินผล ผู้บริหารและหัวหน้างาน นิเทศ กำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน และ 5) ประเมินผลตามมาตรฐาน พัฒนา และปรับปรุง โดยตรวจสอบ ทบทวน สรุปผลคุณภาพการศึกษา และเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไข

คำสำคัญ: กระบวนการพัฒนา, แนวปฏิบัติที่ดี, ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา, โรงเรียนอุตรดิตถ์

Abstracts

The purpose of this research article was to use qualitative research methods to assess the operational aspects of the school internal educational quality assurance system and to design a process for developing good practice guidelines for it at Uttaradit Daruni School in the province of Uttaradit. Administrators, academicians, teachers at Uttaradit Daruni School in charge of internal educational quality assurance, and lecturers of Uttaradit Rajabhat University were included in the populations. Data were gathered from a total of 27 key informants utilizing structured interview questions and content analysis. The investigation's findings were as follows: 1. The internal educational quality assurance system of the educational institution was put into operation in accordance with its operational guidelines, which were as follows: 1) Conducting research studies and preparation. 2) There was a plan for school internal educational quality assurance. 3) The school internal educational quality assurance plan was implemented. 4) Educational quality review was conducted. 5) Educational quality standards were developed and improved. 6) Preparation for an external assessment., and 2. Using the UDN MODEL to designed the development process for best practices of the school internal educational quality assurance system of Uttaradit Daruni School based on the PDCA implementation principles. It operated in 5 steps: 1) Leading the organization: setting vision, mission, goal, and strategy. 2) Planning: creating school development plan, annual action plan, and operating guideline for school internal quality assurance. 3) Implementation of the plan: appointing a working

group for educational quality assurance, creating a manual for the implementation of school internal educational quality assurance operations, setting an operational calendar, holding meetings to provide clarification for school staff, and preparing basic information and information systems of school. 4) Monitoring and evaluation: the administrator and operating head controlled and monitored operating result. And 5) Standard assessment: developing and improving through assessing and analyzing educational quality, summarizing examining results and reviewing educational quality, and presented to the Board of Education for improving followed recommendation.

Keywords: developing process, the best practice, school internal quality assurance system, Uttaradit Daruni School

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 การศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถทันการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทย ให้มีทักษะ มีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกประเทศ จากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถก้าวข้ามอุปสรรคปัญหาของประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนา พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ และส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)เมื่อให้ความสำคัญการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ จำเป็นต้องให้การศึกษาที่มีคุณภาพ การศึกษาที่มีคุณภาพต้องมีการควบคุมคุณภาพ มีกลไกรักษาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และคงไว้ซึ่งมาตรฐาน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561)

กระทรวงศึกษาธิการ มีการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการปรับปรุงมาตรฐานและประเด็นพิจารณาให้สะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง กำหนดเกณฑ์ และรายการประเมินแบบองค์รวม ซึ่งเป็นการประเมินโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ ลดภาระการจัดทำเอกสารที่ใช้ในการประเมิน ยึดหลักการตัดสินระดับคุณภาพตามหลักการตัดสิน โดยอาศัยความเชี่ยวชาญของผู้ประเมิน และใช้การตรวจทานผลการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน ปรับกระบวนการตัดสินในการประเมินที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาบนพื้นฐานบริบทของสถานศึกษา และประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประกาศ ณ วันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จะเห็นได้ว่าระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นเหมือนแผนที่ในการเดินทางพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ และใช้เป็นแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563) ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาได้บรรจุไว้ในแผนระยะยาว จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา มีแนวทางการพัฒนา โดยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งมีสาระเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาคือ ปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นระบบที่ ไม่ยุ่งยากต่อการปฏิบัติ และไม่เป็นภาระของผู้สอน สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละระดับและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตลอดจนส่งเสริมการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติ การตรวจสอบ ติดตามเพื่อการปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกระดับของวงการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มุ่งไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยภาพรวมคุณภาพการศึกษาของไทยยังไม่มีที่พึงพอใจของสังคม ซึ่งมีสาเหตุหลายประการที่ทำให้การศึกษาไม่ได้มาตรฐาน แต่สาเหตุหนึ่งมาจากการที่ไม่ได้ให้ความสำคัญเรื่องการประเมินและการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ดังนั้นปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ปัญหาโดยการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ตามระบบ และขั้นตอนของการประกันคุณภาพการศึกษา และหาแนวทางพัฒนาต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เนื่องจากโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณีมีบุคลากรเป็นจำนวนมากในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนจะแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน โดยครูแต่ละคนจะรับผิดชอบงานหลักเพียงฝ่ายเดียว สภาพดังกล่าวจึงทำให้ครูในโรงเรียนมีทักษะและความสามารถในการด้านที่ตัวเองรับผิดชอบเป็นหลัก ในด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาก็เช่นกัน พบว่ามีครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเท่านั้นที่จะมีความรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ส่วนคนอื่น ๆ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา และเป็นหน้าที่ของครูทุกคนที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี, 2563)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ว่ามีเรื่องใดบ้างที่เป็นแนวปฏิบัติที่ทำให้โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณีประสบความสำเร็จและนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายการจัดการเรียนรู้หรือวิธีการปฏิบัติที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องกระทั่งเกิดผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ ยอมรับ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจนพิเศษ โดยนำมาเรียบเรียงสรุปวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติ และเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี
2. เพื่อออกแบบกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ
2. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร นักวิชาการการศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี และอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มีรายละเอียดดังนี้
 - 1) ผู้บริหารโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี จำนวน 5 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการ

กลุ่มบริหารทั่วไป จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงบประมาณ จำนวน 1 คน และ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน

2) นักวิชาการการศึกษา จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 1 คน และศึกษาพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 1 คน

3) อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 1 คน

4) ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียน อุดรดิตถ์ดรุณี จำนวน 18 คน ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา จำนวน 9 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 9 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 27 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาของโรงเรียนอุดรดิตถ์ดรุณี โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา

2) เลือกรูปแบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3) ร่างประเด็นคำถามสำหรับใช้ในการสัมภาษณ์

4) นำร่างประเด็นคำถามไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดย ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และเลือกประเด็นคำถามที่มี $IOC \geq 0.5$ ขึ้นไป

5) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6) นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 ออกแบบกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุดรดิตถ์ดรุณี โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบ คุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2) ออกแบบโมเดลกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุดรดิตถ์ดรุณี

3) นำร่างโมเดลไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

4) ปรับปรุง แกไขโมเดลให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

1) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี จำนวน 5 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี จำนวน 13 คน

2) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำข้อมูลสภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี จากระยะที่ 1 และจากการศึกษาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับว่ามีแนวปฏิบัติที่ดี โดยร่างเป็นโมเดลของโรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี เพื่อทำการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี จำนวน 5 คน นักวิชาการการศึกษา จำนวน 3 คน และอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในส่วนที่มีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยการประมวลผลข้อมูลที่เก็บมาได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วรายงานผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

ผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี ปรากฏผลดังรายละเอียด ดังนี้

1.1 การศึกษาและเตรียมการ

1) มีการแต่งตั้งคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยมีการแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร วิธีดำเนินการ กลุ่มบริหารและกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มส่งรายชื่อครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่กลุ่มบริหารวิชาการ เพื่อรวบรวมและจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณีอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีทั้งหมด 3 ทีมประกอบด้วย

(1) ทีมนำ คือ ฝ่ายอำนวยการ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณีทั้ง 5 ท่าน

(2) ทีมประสาน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้ากลุ่มงานทั้ง 5 กลุ่มงาน

(3) ทีมทำ ประกอบด้วย คณะกรรมการงานประกันคุณภาพการศึกษาของกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้และของโรงเรียน

2) คณะทำงานได้รับการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ วิธีดำเนินการ คณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยจะได้รับการพัฒนาจากการประชุม นิเทศ ติดตาม และจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะมีทั้งรูปแบบที่ระบุบุคคลที่จะต้องเข้าร่วมอบรม และรูปแบบเข้าร่วมอบรมคณะกรรมการงานประกันคุณภาพการศึกษาทั้งหมด

3) คณะทำงานสร้างคู่มือ และเครื่องมือเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา วิธีดำเนินการ คณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษาจะมีคู่มือที่เป็นมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณีโดยเฉพาะ โดยทางคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษาสร้างขึ้นตามมาตรฐาน 3 มาตรฐาน แยกตามประเด็นพิเคราะห์ย่อย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการต่าง ๆ ว่าบรรลุค่าเป้าหมายหรือไม่ ซึ่งการดำเนินงานจะอ้างอิงจากคู่มือของกระทรวงที่กำหนดให้ โดยได้นำมาปรับสร้างเป็นคู่มือของโรงเรียน โดยการจัดทำคู่มือนี้จะต้องมีการประชุมกับกลุ่มบริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้ากลุ่มงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งคู่มือนี้

1.2 การวางแผนประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1) มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศของโรงเรียน วิธีดำเนินการ จัดทำข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศของโรงเรียนเป็นประจำทุกปี ซึ่งจะเป็นหน้าที่รับผิดชอบของฝ่ายสารสนเทศของโรงเรียน โดยฝ่ายสารสนเทศของโรงเรียนจะนำข้อมูลจากฝ่ายสารสนเทศของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกลุ่มงานต่าง ๆ มารวบรวมและจัดทำเป็นสารสนเทศของโรงเรียน

2) การจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา วิธีดำเนินการ จัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษา โดยจะดำเนินการตอนต้นของภาคเรียนที่ 1 เมื่อสิ้นปีการศึกษาก็จะมีการดำเนินการทำเล่ม SAR ซึ่งก็คือผลการดำเนินงานของปีการศึกษานั้น ๆ และนำผลที่ได้ไปสร้างมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- (1) ประชุม วางแผน วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ
- (2) ร่างมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
- (3) ประชุมพิจารณาโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียน
- (4) เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ
- (5) ประกาศมาตรฐาน

3) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี วิธีดำเนินการ ผู้รับผิดชอบงานแผนงานของโรงเรียน จะมีการประชุมชี้แจงการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้กับผู้ที่รับผิดชอบได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการของแต่ละกลุ่มบริหาร และกลุ่มสาระการเรียนรู้จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาหลอมรวมเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอีกครั้ง แต่การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีจะต้องรองรับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของงานประกันคุณภาพการศึกษาให้ครบทั้ง 3 มาตรฐาน

4) การจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา วิธีดำเนินการ มีการจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นคู่มือให้กับคุณครูที่รับผิดชอบในแต่ละมาตรฐาน

1.3 การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาไปใช้

1) ดำเนินการทบทวน และทำความเข้าใจแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา วิธีดำเนินการ มีการดำเนินการทบทวนและทำความเข้าใจแผนการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ต้นปีการศึกษา คณะกรรมการงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจะมีการประชุมกับฝ่ายบริหาร หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อนำจุดเด่น จุดด้อยของปีการศึกษาที่ผ่านมา มาวางแผนการส่งเสริม พัฒนา และกำหนดค่าเป้าหมายของแต่ละมาตรฐาน

2) ประชุมเพื่อชี้แจงให้กับบุคลากรดำเนินงานตามแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา วิธีดำเนินการ คณะกรรมการงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จะแจ้งค่าเป้าหมายของแต่ละมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้ครูทั้งโรงเรียนดำเนินการไปตามเป้าหมายพร้อมกัน โดยจะแจ้งในการประชุมใหญ่ของโรงเรียนและการชี้แจงย่อย ๆ กับผู้รับผิดชอบงานการประกันคุณภาพการศึกษาของกลุ่มงาน และของกลุ่มสาระการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง

3) กำหนดนโยบายการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา วิธีดำเนินการ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนเป็นผู้กำหนดนโยบายการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยนโยบายจะเป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีและดำเนินงานต่าง ๆ ตามกลยุทธ์ของโรงเรียน

4) กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน วิธีดำเนินการ กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานเป็นปีการศึกษาจะดำเนินการพร้อม ๆ กับการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และแจ้งให้คณะครูที่ทำงานเกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพการศึกษาทุกคน มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

- (1) ประชุม วางแผนกำหนดการร่วมกับคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษา
- (2) เสนอปฏิทินการปฏิบัติงานกับผู้บริหาร
- (3) ประกาศปฏิทิน

5) นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา วิธีดำเนินการ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษา โดยจะเป็นการนิเทศ กำกับ ติดตาม จากฝ่ายบริหารของโรงเรียน อุดรดิตถ์ดรุณี ศึกษาานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุดรดิตถ์ และจากคณะกรรมการสถานศึกษา

1.4 การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา (การประเมินคุณภาพภายใน)

1) แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา วิธีดำเนินการ งาน การประกันคุณภาพการศึกษาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา เป็นประจำทุกปี โดยดำเนินการ ดังนี้

- (1) ประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ
- (2) เสนอชื่อคณะกรรมการที่มีความเหมาะสม
- (3) ดำเนินการแต่งตั้งโดยออกเป็นคำสั่งโรงเรียน

2) กำหนดแนวปฏิบัติในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา วิธีดำเนินการ มีการกำหนดแนวปฏิบัติในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดว่าคนที่มา ตรวจสอบเป็นใครบ้าง มีวิธีดำเนินการตรวจสอบอย่างไร และกำหนดแนวทางในการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ถือปฏิบัติร่วมกันทุกมาตรฐาน โดย จะต้องเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องงานประกันคุณภาพการศึกษาและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ โรงเรียน

3) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการประเมินคุณภาพ ภายในวิธีดำเนินการ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการประเมิน คุณภาพภายในทุกมาตรฐาน สืบเนื่องมาจากการแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานเป็นมาตรฐาน และจะมีการมอบหมายแฟ้มของแต่ละมาตรฐานเพื่อให้คณะกรรมการของแต่ละมาตรฐานไป เก็บรวบรวมข้อมูลของแต่ละมาตรฐานใส่แฟ้มของตนเองโดยเก็บในรูปแบบของเอกสารและ ไฟล์ข้อมูล

4) สรุปผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา วิธีดำเนินการ หลังจากการ ประเมินคุณภาพการศึกษา หรือการทำ SAR เรียบร้อยแล้วจะมีการส่งข้อมูลให้กับ คณะกรรมการในโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งให้มีหน้าที่สรุปผลการตรวจสอบและทบทวน คุณภาพการศึกษา และฝ่ายบริหาร

5) นำเสนอผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาต่อคณะกรรมการ สถานศึกษา วิธีดำเนินการ คณะทำงานได้จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา มีการนำเสนอผล การตรวจสอบให้กับผู้บริหารได้พิจารณา และเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบ และเห็นชอบเพื่อรับรองผลการประเมินปีละ 1 ครั้ง

6) นำเสนอรายงานผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการ นำเสนอรายงานผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำเป็นประจำทุกปี โดยส่งรายงานในช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี

1.5 การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

1) คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนา และปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา วิธีดำเนินการ คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนา และปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการประชุม วิเคราะห์ข้อมูล วางแผนดำเนินการ และตั้งค่าเป้าหมายในปีถัดไป

2) การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้และบุคคล วิธีดำเนินการ ในแต่ละมาตรฐานจะมีข้อมูลทั้งของฝ่ายงานและของกลุ่มสาระการเรียนรู้ หลังจากได้รับผลรายงานมาจากฝ่ายงานและกลุ่มสาระการเรียนรู้แล้ว ทางฝ่ายบริหารจะแจ้งให้ทราบว่าผลที่ส่งมาจากฝ่ายงานและกลุ่มสาระการเรียนรู้บรรลุค่าเป้าหมายหรือไม่ ถ้าบรรลุค่าเป้าหมายให้พัฒนายิ่ง ๆ ขึ้นไป แต่ถ้าไม่บรรลุค่าเป้าหมายก็ต้องดำเนินการปรับปรุงและเขียนแผนปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุค่าเป้าหมายให้ได้

1.6 การเตรียมรับการประเมินภายนอก

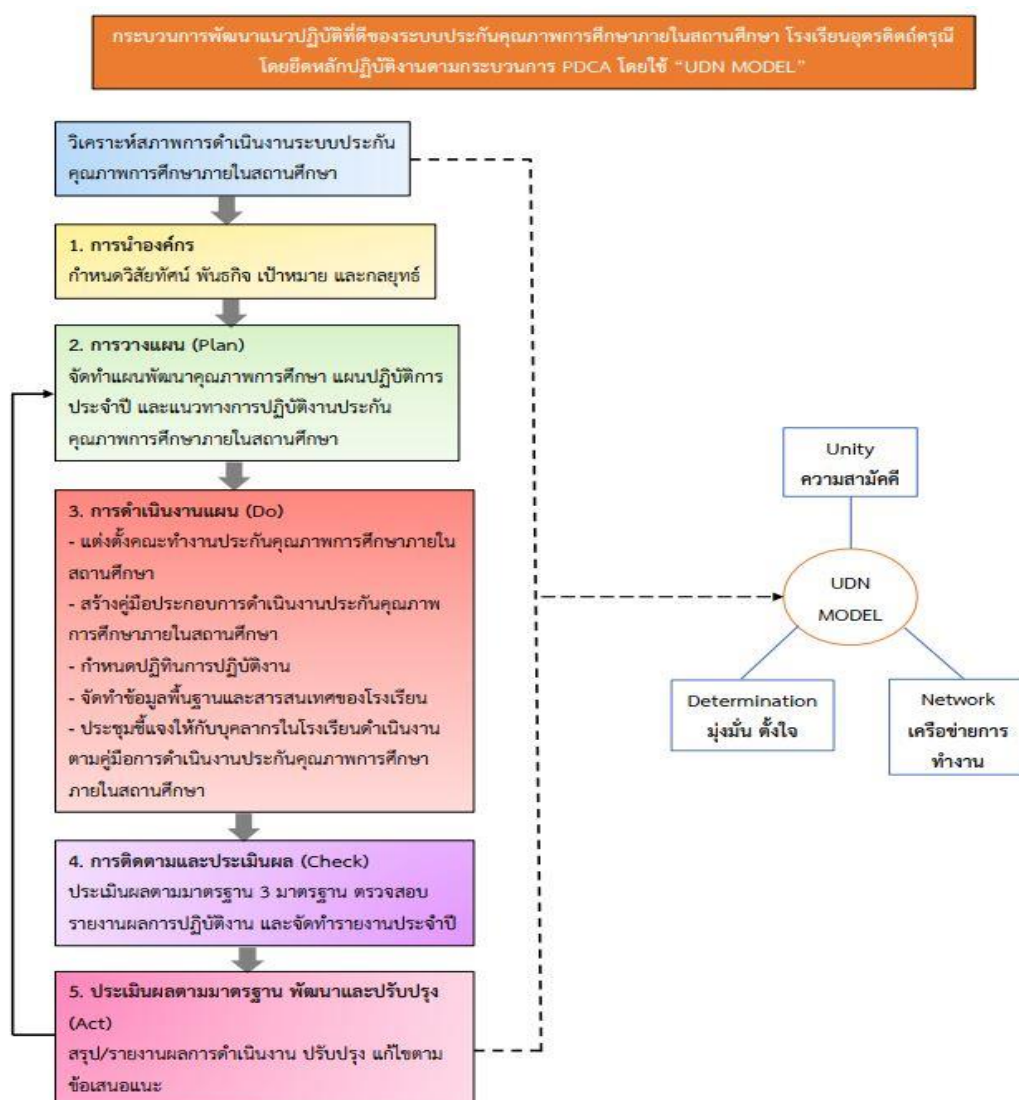
1) การให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่บุคลากรเพื่อเตรียมรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. วิธีดำเนินการ คณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษาจะให้ความรู้ ความเข้าใจแก่คณะครูว่าควรจะทำอย่างไรในแต่ละภาคเรียน เผยแพร่แนวปฏิบัติในการประเมินภายนอกจาก สมศ. ให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคนได้รับทราบทุกช่องทาง เช่น ไลน์ข่าวสารของโรงเรียน การประชุมใหญ่ประจำเดือน และแจ้งโดยตรงกับผู้รับผิดชอบในแต่ละมาตรฐาน

2) แต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบในแต่ละมาตรฐาน เพื่อเตรียมรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. วิธีดำเนินการ มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบในแต่ละมาตรฐานโดยออกเป็นคำสั่งโรงเรียน และกำหนดช่วงเวลาดำเนินงานจัดส่งข้อมูลที่ชัดเจน เพื่อเตรียมรับการประเมินภายนอกจาก สมศ.

3) การเตรียมเอกสาร สื่อ อุปกรณ์ หลักฐาน ร่องรอยการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงาน ในการรับการประเมินภายนอกจาก สมศ. วิธีดำเนินการ คณะกรรมการงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบในแต่ละมาตรฐาน แต่ละตัวบ่งชี้ เพื่อดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอยการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงาน มีการเตรียมแฟ้มของแต่ละมาตรฐาน เตรียมโครงการและแผนปฏิบัติการต่าง ๆ และมีโครงการประกันคุณภาพการศึกษารองรับการประเมินในทุกปีการศึกษา ให้คณะกรรมการที่รับผิดชอบในแต่ละมาตรฐานเตรียมหลักฐาน ร่องรอย ทุกปีการศึกษา

2. การออกแบบกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ ปรากฏผลการศึกษา ทำให้ได้แนวคิด สภาพการดำเนินงาน ปัญหา และนำกรอบแนวคิดมาเป็นแนวทางในการจัดทำกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ โดยยึดหลักปฏิบัติงานตามกระบวนการ PDCA โดยใช้ “UDN MODEL” ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ โดยยึดหลักปฏิบัติงานตามกระบวนการ PDCA โดยใช้ “UDN MODEL”

จากภาพที่ 1 กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี โดยยึดหลักปฏิบัติงานตามกระบวนการ PDCA โดยใช้ “UDN MODEL” มีองค์ประกอบและรายละเอียด ดังนี้

“UDN MODEL”

Unity – ความสามัคคี

Determination – มุ่งมั่น ตั้งใจ

Network – เครือข่ายการทำงาน

2.1 การนำองค์กร

1) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์อย่างชัดเจนจากการวิเคราะห์บริบทและสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

2.2 การวางแผน (Plan)

1) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

3) จัดทำแนวทางการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ผู้รับผิดชอบงานแผนงานของโรงเรียน จะมีการประชุมชี้แจงการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้กับผู้ที่รับผิดชอบในแต่ละกลุ่มบริหารและกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาหลอมรวมเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอีกครั้ง ซึ่งการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีจะต้องรองรับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของงานประกันคุณภาพการศึกษาให้ครบทั้ง 3 มาตรฐาน

2.3 การดำเนินงานแผน (Do)

1) แต่งตั้งคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2) สร้างคู่มือประกอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3) กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน

4) จัดทำข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศของโรงเรียน

5) ประชุมชี้แจงให้กับบุคลากรในโรงเรียนดำเนินงานตามคู่มือการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

6) มีการแต่งตั้งคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีการแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีทั้งหมด 3 ทีม ประกอบด้วย

(1) ทีมนำ คือ ฝ่ายอำนวยการ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณีทั้ง 5 ท่าน

(2) ทีมประสาน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และ หัวหน้ากลุ่มงานทั้ง 5 กลุ่มงาน

(3) ทีมทำ ประกอบด้วย คณะกรรมการงานประกันคุณภาพ การศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มงาน และของโรงเรียน

2.4 การติดตามและประเมินผล (Check)

1) ผู้บริหารและหัวหน้างาน นิเทศ กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงาน
2) ตรวจสอบรายงานผลการปฏิบัติงานของแต่ละกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3) คณะทำงานประกันของโรงเรียนรวบรวมข้อมูลจัดทำรายงานประจำปี

4) มอบหมายแฟ้มของแต่ละมาตรฐานเพื่อให้คณะกรรมการของแต่ละ มาตรฐานไปเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละมาตรฐานใส่แฟ้มของตนเองโดยเก็บในรูปแบบของ เอกสารและไฟล์ข้อมูล

5) นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา โดยการนิเทศ กำกับ ติดตาม จากฝ่ายบริหารของโรงเรียนอุดรดิตถ์ ศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ และจาก คณะกรรมการสถานศึกษา

2.5 ประเมินผลตามมาตรฐาน พัฒนา และปรับปรุง (Act)

1) ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
2) สรุปผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และเสนอต่อ คณะกรรมการสถานศึกษา
3) แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
4) แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาเป็นประจำทุกปี โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) ประชุมคณะผู้บริหาร คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและ วิชาการ

(2) เสนอชื่อคณะกรรมการที่มีความเหมาะสม

(3) ดำเนินการแต่งตั้งโดยออกเป็นคำสั่งโรงเรียน

5) กำหนดแนวปฏิบัติในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดย กำหนด

(1) คณะกรรมการผู้ตรวจสอบจะต้องเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องงาน ประกันคุณภาพการศึกษา และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียน

(2) มีวิธีดำเนินการตรวจสอบอย่าง

(3) แนวทางในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันถือปฏิบัติร่วมกันทุกมาตรฐาน

6) จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา นำเสนอผลการตรวจสอบให้กับผู้บริหารได้พิจารณา และเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบและเห็นชอบเพื่อรับรองผลการประเมินปีละ 1 ครั้ง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพการดำเนินงานและความคิดเห็น เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนอุตรดิตถ์ตฤณี จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และคณะครูที่เกี่ยวข้อง พบว่า โรงเรียนอุตรดิตถ์ตฤณี มีการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา แต่ยังมีปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการงานดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (วันทนา เนื่อน้อย, 2560) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1 ได้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นระบบ ตลอดจนขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วาณิช ลิทา, 2560) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีปัญหาสำคัญดังนี้ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน ไม่สามารถดำเนินการได้ตามปฏิทินการปฏิบัติงาน ขาดระบบและความไม่จริงจังของคณะกรรมการประกันคุณภาพ ขาดงบประมาณและความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน

2. จากการศึกษาเพื่อออกแบบหากระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ตฤณี ทำให้ได้กรอบแนวคิดเพื่อออกแบบกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนอุตรดิตถ์ตฤณี โดยยึดหลักปฏิบัติงานตามกระบวนการ PDCA โดยใช้ “UDN MODEL” ประกอบไปด้วย Unity – ความสามัคคี, Determination – มุ่งมั่น ตั้งใจ, Network – เครือข่ายการทำงาน มีวิธีการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การนำองค์กร 2) การ

วางแผน 3) การดำเนินงานแผน 4) การติดตามและประเมินผล และ 5) ประเมินผลตามมาตรฐาน พัฒนา และปรับปรุง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (เปี่ยมนันต์ บุญธิมา, 2561) ได้ศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวัดห้วยม้าโก้ง ในรูป Model มีชื่อว่า 6 5 2 Model พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวัดห้วยม้าโก้ง ในรูป Model มีชื่อว่า 6 5 2 Model ประกอบไปด้วยการดำเนินการระดับโรงเรียน 6 ขั้นตอน คือ 1) สำรวจผลการดำเนินงาน 2) ประสานเตรียมการ 3) วางแผนและดำเนินงาน 4) ติดตามตรวจสอบเพื่อพัฒนา 5) สะท้อนคุณภาพเพื่อปรับปรุง และ 6) ประเมินตนเองและประเมินรูปแบบ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีความใกล้เคียงกับกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของ (คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี, 2565) ซึ่งได้ออกแบบวิธีการดำเนินงานไว้ 5 ขั้นตอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (सानนท์ สุขจรูญ, 2564) ที่ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ประกอบด้วยกิจกรรมดำเนินงานจำนวน 19 รายการ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ 1) การกำหนดมาตรฐาน 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3) การดำเนินการตามแผนที่กำหนด 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ด้านการรายงานผล อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ณัฐชา จิวประเสริฐ, 2563) ที่ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตามวงจรคุณภาพ PDCA ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามวงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ 4) การประเมินคุณภาพการศึกษา 5) การประเมินคุณภาพการศึกษา และงานวิจัยของ (ภักวิภา ลูกเงาะ, 2562) ที่ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่าแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 เป็นดังนี้ สถานศึกษาควรจัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสร้างความตระหนักแก่ผู้รับผิดชอบงาน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน วิเคราะห์จุดเด่น

จุดด้อยของการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป นำผลการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบด้วยวิธีการที่หลากหลาย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ 6 ขั้นตอน คือ การศึกษาและเตรียมการ การวางแผนประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาไปใช้ การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา (การประเมินคุณภาพภายใน) การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และการเตรียมรับการประเมินภายนอก การออกแบบกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์ สรุปได้ดังนี้ ยึดหลักปฏิบัติงานตามกระบวนการ PDCA โดยใช้ UDN MODEL ประกอบไปด้วย Unity – ความสามัคคี, Determination – มุ่งมั่น ตั้งใจ, Network – เครือข่ายการทำงาน มีวิธีการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ การนำองค์กร การวางแผน การดำเนินงานแผน การติดตามและประเมินผล และประเมินผลตามมาตรฐาน พัฒนา และปรับปรุง ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้โรงเรียนที่มีขนาดใกล้เคียงกับโรงเรียนอุตรดิตถ์ ควรนำการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโรงเรียนอุตรดิตถ์ UDN MODEL ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการตาม UDN MODEL จะได้ผลการดำเนินการตามการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ประกอบการประเมินคุณภาพภายในของ สมศ.ได้ ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการประยุกต์ใช้กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีของระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยยึดหลักปฏิบัติงานตามกระบวนการ PDCA โดยใช้ UDN MODEL ในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโรงเรียนอุตรดิตถ์.
(3-5 กุมภาพันธ์ 2565). สภาพการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษาของโรงเรียนอุตรดิตถ์. (นางสาวเกศรินทร์ ลินราช, ผู้สัมภาษณ์)

- ณัฐชา จิวประเสริฐ. (2563). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ตามวงจรคุณภาพPDCA ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ใน วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปียานันต์ บุญธิมา. (2561). รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวัดห้วยม้าโก้ง ในรูป Model มีชื่อว่า 6 5 2 Model. เรียกใช้เมื่อ 23 พฤศจิกายน 2564 จาก http://www.ska2.go.th/reis/data/research/25611231_112314_2243.pdf
- ภักติวิภา ลูกเงาะ. (2562). สภาพและแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี. (2563). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาโรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี. เรียกใช้เมื่อ 23 พฤศจิกายน 2564 จาก <http://www.un.ac.th/wordpress/>
- วันทนา เนื่อน้อย. (2560). การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วาณิช ลิทา. (2560). สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. . วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 17(1), 97-103.
- सानนท์ สุขจรูญ. (2564). ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. . วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า, 8(1), 66-73.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 프리ทวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษาพ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.